

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Strada Teatrului No. 4.

ZSIDÓ HETILAP
Főszerkesztő: WASSERSTROM SANDOR
Felelős szerkesztő: LEITNER ZOLTÁN

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Belföldön: Egész évre hitközségeknek és vállalatoknak 500 Lei, magánosoknak 250 Lei, félévre 150 Lei, negyedévre 65 Lei. Külföldön 2 Dollár, Kc. 75, P. 13, S. 19, Dinar 120

Ám Jiszroél cháj!

Van valami csodálatos abban, ami most történik a világ zsidóságának sorában. Míg mindenütt, ahol zsidók élnek, csak bajról, krízisről, nyomorúságról hallunk, addig van egy kis keskeny földszal, melynek évezredek óta Erec Jiszroél a neve, ahonnan örömjongás hallzik és nem is kell az új tel-avivi hébernyelvű rádiót hallgatni, ha érezni akarjuk az életren át azt a vérpezsdítő örömet, amelyet a munkának, a boldog életnek az a bejeljesült ígérete kelt, amely minden igaz zsidónak szívét boldog örömmel tölti el.

És jönnek a meráglimok. Azok jönnek vissza, akiket nem „kémkedni” küldtünk ki, hogy azután meséikkel és délbábok mákonyával akarnak szédíteni. Nem „ügynökök”, akik napidíjért lelkesítenek és nem „hivatalos” kivándorlásra csábítók. Visszajöttek szerte Erdélyben azok, akiket saját lelkesedésük és egyéni kezdeményezésük üzött Palesztina felé és kitörő örömmel jelentik: „mily szépek a Te sátraid Jákob.”

Mindenünnen, ahol zsidók laknak, (meg ahol nem zsidók laknak) csak szomorúságot, bajt és nyomort jelentenek. És mily isteni csoda. Hogy ott, ahol az életlehetőségek nehézsége oly régóta megszokottá vált, hogy ott, ahol izsadságos kemény munkával kell küzdeni a létért, most boldog örömjongás van nem azért, mert ott talán munka nélkül, vagy keleti nemfördőmosséggel lehet várni, míg a datolyafákról méz csurog a szájukba, hanem mert míg mindenütt a világban a dolgos kezek ökölbeszorulnak a munkatlanság miatt, addig ott a dolgos kezek a traktorral szántanak és malteroskanalat szorongatnak. A munka himnuszát és örömet hozzák a „hírnökök.” Azok, akik mint nem „megragzótt” Cion-hívek mentek ki, mint például a gerer rebbe és még sokan mások és az ott látottak felől, a legnagyobb elragadtatással nyilatkoznak. És innen Erdélyből is, mindazok, akik visszajöttek most, néhány heti ott tartózkodás után azt hirdetik, hogy van még egy hely, ahol van még becsülete a munkának. És becsülete van a zsidónak! Ahol szabadon dolgozhat és teli torokból énekelhet. Ahol láthat az élet és a munka valóban boldogít. Nincs nyomor, szenny és sírás, csak nagy halleluja. Nem a létlén emberek nyívalólkása, hanem a dolgos, kérges kezek örök ritmusából tör elő.

Ám Jiszroél cháj! Kiált fel az egyik hírnök, a tekintélyes, ősz vallásos zsidó. Most és ott látta csak meg, hogy nincs ok a csüggedésre. Ám Jiszroél cháj! A zsidó nép él és vitalitása, amelyet mindenütt elnyomnak és elfolytanak, az Erecben szabadon léhrhet az ég felé!

A Központi Iroda a hitközségek autonom jogait sértő rendelkezéseket adott ki

Letiltják a rituális vágást — pótgabella nélkül

Évek óta folytatunk harcot, hogy az erdélyi orth. Központi Iroda hitközségeinket legálisan összehozó szerve legyen. Minden küzdelmünk oda irányult, hogy orthodoxiánknak oly keretet teremtsünk, mely hitközségeinkre támaszkodva, akarjunk kifejezője és végrehajtója legyen.

E célból küzdöttünk évek óta az erdélyi ortodoxia békéje és egysége érdekében. A nagy hitközségek — velünk együtt nem szüntenek meg hangoztatni, hogy az orth. Központi Iroda választmánya jelenlegi összetételében, — válasszon az bármily elnökséget is, — képtelen az erdélyi ortodoxia megfelelő élelehetőségeit biztosítani. Figyelmen kívül hagyjuk a velünk szemben nagyrészt burkoltan elhangzott gyanúsításokat is, hogy miért szegődöttünk a béke és egység propagandistáivá. Egy nemes cél lebegett előttünk: az összes erők összefogása intézményes ortodoxiánk és hitközségeink megmentése érdekében.

Ahogy vártunk egy évizedet meghaladó idő óta türellemmel, a magasabb cél érdekében, ma is nyugodalomra kérjük és intjük hitközségeinket, hiszen bármily elhamarkodott lépés, főként me, amidőn zsidó intézményeink a leghetetlenebb vulkanikus lánccsal járnak, mindent végveszedelembé dönthet.

Megértjük hitközségeinket, hogy akkor, amidőn a legsúlyosabb válság közepette képtelenek hitközségi költségvetésüket kiegyensúlyozni és szinte létéről-hétre kénytelenek kiadási tételeiket a nincstelenség okozta kényszer folytán redukálni, fizetőséjük fizetését és intézményeik szubvencióit a legminimálisabbra leszállítani, hogy akkor bármilyen megnemértő hang kihozza őket a máskor is nyugodtabb idegeket igénylő béketűrésből.

Kétségtelen, hogy az orth. Központi Iroda elnökségének elhamarkodott lépése az, amidőn a 810/1932 számú körlevélben ama elhatározásáról értesíti a hitközségeket, hogy választmánya határozata értelmében, amennyiben utolsó terminusként a folyó hóban nem léptetné életbe a Központi Iroda által kibocsájtott gabella-pótljegyek bélyegeinek beinkasszálsát, úgy a metszőknek adott utasítás értelmében, a rituális vágást megtilja a renitenskedő hitközségek részére. Az ellenszegülő hitközségeket a rabbi-tanács iszur alá helyezi. Ugyancsak iszur alá helyezi azokat a metszőket is, akik oly hitközségeknél vágának, hol eme vallási tilalom életbe lépett. Ezenkívül mindazon hitközségekkel szemben, akik a kijelölt időpontig a Központi Iroda választmányának határozatát nem

viszik keresztül, oly szankciókat alkalmaznak a hitközség terhére, amilyent az illetékes fórum erre nézve szükségesnek lát és ugyancsak a hitközség költségére e célból egy megfelelő ellenőrző sznetet delegál.

Erdély különböző, főként pedig a nagyobb hitközségekben nagy visszatetszést szült a Központi Iroda eme szigorú szankciókkal, úgy vallási, mint morális szempontból nem menhető azon rendelkezése, amely a vallásos zsidó tömegek fizetési részére helyezi kilátásba a legszigorubbán előírt kaszuth elvonását. Nagyon szomorú azon ténynek megállapítása, hogy a vallásos zsidóság eme létél képező instrumentumot a Központi Iroda ily módon szándékszik veszedelmes játékszerként felhasználni. Nem számolva azzal, hogy a hitközségi tagok saját hitközségüknek fizetendő nagy gabellával is már erejüket meghaladó nagy adozatot hoznak és a legnagyobb fokú méltánytalanság a pótgabella kivétele akkor, amidőn ez tulnyomó részben a kevésbé teherbíró, számosabb családtagot számláló vallásos hűtestvéreinket sújtja.

Nagyon megértjük a hitközségeink erélyes akcióját, amelyet a Központi Iroda választmányának önkényes rendelkezése ellen indítottak, amidőn az Iroda a hitközségek érdekeit és autonom jogait letiporva, alapszabályellenesen siet azoknak az anélkül is labilis fenmaradását megsemmisíteni.

Kétségtelen, hogy a Központi Iroda legulóbbi, Clujon megtartott választmányi ülése arra az utra tért szerveletiszabályzatainak ellenfétes határozatát által, hogy a legjobb indulat mellett sem lehet legálisan nevezni.

Hiszzen amilyen alapszabályellenes volt úgy az elnökhelyettesi, mint az alelnökhelyettesi állások keredása és betöltése, ép úgy alapszabályellenes a gabellapótlék kivétele és azoknak a rendelkezés szerinti erőszakos behajlása. Az alapszabályok határozottan megjelölik, hogy a Központi Iroda személyi és adminisztrációs költségeit a hitközségek által pauszáléban fizetendő és a mindenkori budgetnek maximálisan 1%át tehetik ki. Kiadási-fedezetére tehát az Iroda alapszabályszerűen egyedül csak is ezt igényelheti és hajthatja be közigazgatási uton, amennyiben erre a törvény neki módot ad.

A Központi Iroda vezetése csak saját magának írt azzal, ha a jelen szomorú viszonyok között oly erőszakos lépésre szánja magát, melyvel saját létének napjait is megszámlálhatja, hiszen a kétségbeesett helyzetben vergődő hitközségeket arra kényszeríti, hogy szabályellen-

10599

nes működéséről képeket az Irodától a legalitást is megtagadni.

Eltekintve mindezekről végzetes hibának tartjuk az Iroda által bevezetett szándékolt pótgabella rendszerét már azért is, mert nem szabad hitközségeinket, papjainkat és mészóinket abba a helyzetbe jutlatni, hogy a kaszuth rituálé fegyverével végrehajlóként lépjenek fel velük szemben. Kiszámíthatatlan végzetes következményvel lehetnek ennek és ezt az ortodoxia léte érdekében megkockázlatni nem szabad.

Az erdélyi ortodoxiának fennmaradása van kockára téve, ha berendezkedésének ama elvi alapjait semmisíti meg a Központi Iroda, hogy az alapszabályellenes életrehívott gabellapótlékokkal kapcsolatos szankciók után egy a hitközségek, valamint a helyi rabbinátusok legintézkedésük autonóm jogába nyúl be. Ugyancsak azoknak hatáskörébe tartozó azon tevékenység jogukat korlátozza és az ügyek továbbfejlesztésében talán az főként teljesen eltagadja, melyek kultuszszisztemelvi és főleg mészói felett ez ideig teljesen szabadon rendelkezett.

Végzetes és következményeiben beláthatatlan hibát követelt el a Központi Iroda már akkor is, amikor a gabellapótlékokra vonatkozó rendelkezéseket, a rabbinátusok és hitközségek megkerülésével, direktre a mészóknak, valamint az Iroda oly választmányi tagjainak küldötte, kik az érdekelt hitközségek irányításában annál kevésbé folyhatnak be, mivel minden vonatkozásuk azokhoz abban merül ki, hogy a végzet vélellenül egy városba sodorta őket, azon hitközségek, amelyben tartozni kényserülnek. Némely hitközség tendenciát vélhet az Iroda ez utóbbi, más, gyakran még minjában létszámú, sőt legtöbbször nem is anyahitközségekre reaktívrojál kisebb hitközségek által megválasztott választmányi tagok gyanúsán kiválasztott eme sejtrendszerű bekapcsolódásával. Lehetnek ezek rémlátások, de az ellentétes jellegűek, — legyen az egyik részük bármily elenyésző minoritás is, ha az a Központi Iroda által lesz erősítve, ismét a megosztódás sötét árnyait veti elő az anélkül is nagy bajokkal küzdő hitközségeknek.

Ova intjük a Központi Iroda elnökségét minden elhamarkodott lépéstől. Ismerve békés és mindenre kiterjedő figyelmüket, kérjük, hogy az ortodoxia eme igazán emi-nens érdekéinél több megértést és türelmet tanúsítsanak. A Központi Iroda adminisztrációs pénzügyi szükségleteinek fedezésére van elég eszköze a vezetőségnek, anélkül, hogy súlyosan küzdő hitközségeink érzékenységét — alapszabálysértéssel és autonóm jo-

gok megnyírálásával — megbántani kel-lene. Az alapszabályok által előírt pénz-ügyi hozzájárulás minden erőszakoskodás mellőzésével, a legbékésebb uton elér-hető, ha a Központi Iroda a kezéhez befolyó két milliót meghaladó állami szub-venciókból járandóságait rendszerint le-ponná, amennyiben bármely hitközség az Irodával szemben vállalt kötelezettségének eleget nem tenne.

A gabellapótlékok kivétele azonban nem csak igazságtalan, de a kirótt összeg túl-magas, hiszen a Központi Iroda választmá-nya által előirányzott költségtérítés szerint nincs oly mérvű szükséglet, mint amennyit a tülzel-vassal behajlandó irodai gabellapó-lyegek képviselnek. Kétségtelenül nemes in-tenciók vezették a választmányt, amidőn a bevételek 40% -át a jeschivák részére ki-vánták folyósítani, de mindaddig míg a jeschivák segélyezésének ügye országosan rendszeresítve és a szervezeti szabályok-kal az Iroda szervezetén belül megállapítva nincs, az egész akcióit csupán magánkez-deményezésből kiindulónak kell tekintenünk. Általános megadózatlásnak a hitközségekre e címen annál kevésbé van helye, mert szá-mos hitközség maga tart fenn helyi jeschivá-kat és szubvenciónál idegen jeschivákat is és így a külön megadózatlás keltés, sőt némelykor többszörös terhet jelent számára.

Nem szünnünk meg hangoztatni és a Központi Iroda elnökségének is végre arra a belátásra kell jutnia, hogy az orth. Köz-ponti Iroda nem sokáig tarthatja magát, ha az Iroda igényei állandóan ellentétbe kerülnek a hitközségek érdekeivel. Csakis a hitközségekkel együttműködő és azoknak érdekeit képviselő Központi Irodának van és lehet létjogosultsága. Hitközségeink au-tonóm jogainak és intézményeinek örök-életűeknek kell lenniük, a Központi Iroda tehát létét és fennmaradását csak is az autonóm hitközségektől várhatja.

Művészi perzsaaszonyok, szövött gobelinék, küllőldi fonalak
Schulhof Emilné
Orient Szövőművészeti Iskola
Oradea, Strada Episcopul Ciorogariu No. 17.
Vidéki rendelések utánvétellel gyorsan és pon-tosan eszközölnek.

Kifűnő כשר אִיטָדָּה házi koszt kihordásra és nagyon olcsón kapható. Ugyanott lakás is bérelhető. — Cim: özv. Berkovits Májerné ORADEA, Kapucinus-u. 19. ajtó jobbra 14.

A HAZUGSÁG

Irla: SCHOLEM ALECHEM.

— Ön nemde Kolomeába utazik?
— Honnan tudja ezt?
— Hallottam, amint a kalauzzal beszélt. De mondja csak, kolomeai-e Ön, vagy csak oda utazik?
— Igen kolomeai vagyok... de miért?
— Csak kérдем... tudni szeretném, hogy szép város-e Kolomea?
— Mi az, hogy szép? Egy város, olyan, mint Galiciában akármelyik más, egy szép kis város... egy nagyon szép kis város...
— Ugy gondolom, laknak-e ott finom emberek, úgy gondolom gazdag emberek?
— Sokféle ember lakik ott, gazdag és szegény, de természetesen több szegény, mint gazdag...
— Épen úgy mint nálunk. Egy gazdag emberre jut — umberufen — ezer szegény... De mondja csak, nincs-e Kolomeában egy bizonyos Finkelstein nevezetű gazdag ember?
— De igen, egy Finkelstein lakik Kolomeában. Mi van vele? ismeri talán?
— Nem ismerem őt, csak hallottam róla. Nemde Reb Schájé-nak hívják zsidóul, — Pontosan így, Reb Schájé-nak hívják. De miért?

— Csak úgy kérдем. Valóban olyan gazdag-e, ez a Reb Schájé, amint azt mondják?
— Mit tudom én, még egyszer sem számoltam meg a pénzét. De miért kérdezi tulajdonképpen? Talán valamilyen hitelügylet miatt akarja tudni?
— Nem, csak úgy. Van neki egy lánya is ugye?
— Három lánya van neki. Talán egy parti?
— Hallotta talán, mennyi hozományt ad?
— Nem foglalkozom ilyen kérdésekkel.
— De csak tudja milyen háztartást vezet?
— Hát milyet vezessen? Ugy él mint akármelyik más ember. Egy finom zsidó háztartást vezet. Igaz, hogy azt mondják, hogy az utóbbi időben... de ez egy hazugság.
— Mi a hazugság?
— Minden, amit mondanak hazugság... Tudja meg uram, hogy Kolomea egy olyan város, ahol mindenki hazudik.
— Épen ezért nagyon szeretném tudni, hogy milyen hire van házában?
— Az emberek mondják, hogy az utóbbi időben úgy van nála, mint régen... Régebben Schmiré pászka volt Peszachkor a házában, évenként kétszer utazott a rabbi-hoz... de ma, ma nincs már többé úgy...

Sulyos antiszemita kilengések Görögországban

Görögország Cavalla nevű városában a pé- szachnappal előestéjén verődührekkal lövöltek a lakosságot a város zsidóság ellen. Jean Theodor- dou nevű foltozóvarga felesége sikolyva szaladt ve- gig az utcákon és azt kiabálta, hogy a zsidók elra- bolták hal esztendő gyermekeit és a véret vették. Az, hogy a gyermek maga él, sőt maga maradt meg azt a zsidó, aki a véret vette, nem változtatott a vád komolyságán. Szerencsére, a vádolt azonnal ki tudta mutatni a vád alaptalanságát, mire a gyer- mek egy másik zsidót nevezett meg letlesnek Moise- Léwy személyében. A fellázított tömeg rávelelte magát Léwyre és meg akarta lincselni. A rendő- ségnek csak nagy nehezségek után sikerült a szer- rencsétlen embert a tömeg kezéből kimenteni és előzetes letartóztatásba helyezni.

Szalónkiben ugyancsak éles antiszemita kilen- gések történtek. A város főutonalán fekvő zsidó áruházak nagy kirokablakait a tüntető hulligének összetörték. Dacára annak, hogy a merénylőt lenyes nappal történt, a rendőrségnek nem „sikerült” egyel- len részvevőt sem elfogni.

Pesztech utolsó napján Jacob Benmayer, aki az egyik belvárosi kávéházban hegedül, a kávéház vendégei közül egy eddig még ki nem rymozott ismeretlen egyén több késszurással az arcán meg- sebesítette. Jacob Benmayer sulyos sérüléseket szenvedett, úgy, hogy több héten keresztül kórház- ban kell fektetnie.

Takarításra
festék, lack- és kefeárut valamint a világhírű „Express” poloskairtót és „Express” Magasfűnyt, mely burorát újjá varázsolja; legolcsóbban csak **STERN S. ENDRE** kefégyáros és festéknygy-kereskedőnél szerzheti be. ORADEA Strada Nicolae Iorga (Zsidfa-ucca) 10 Telefon 578

Z i s menorák Harang gyertyatartók, védjegy! serlegek, evőeszközök. T templomi kegyzserék, bármily művészi kivitelben legolcsóbb árban. Gyártása és eladása: **„Tacamul”** ezüstáru gyárban CLUJ, Str. Gen. Neculcea (Kornis-u.) 6.

— Ez az egész?
— Hát mit akar egyebet? Talán még a szakállát és a pajeszt is levágassa és disznóhúst egyen nyilvánosan?
— Nézzze, maga mondta, hogy az em- berek sok mindent beszélnek. Nem is ez érdekel engem. Azt szeretném tudni, hogy mint ember, milyen ez Finkelstein? Egy rendes, finom ember-e?
— Mi az, hogy finom ember? Olyan, mint a többi. Egy finom ember. Miért is hazudjak? Egy nagyon finom ember. Igaz, hogy azt mondják, hogy valami... de ez egy hazugság.
— Mindent, amit róla mondanak ha- zugság. Kolomea egy olyan város, ahol az emberek szeretnek egymásról beszélni.
— De ha Ön tudja, hogy ez egy ha- zugság, akkor tudnia kell azt is, hogy mi az igazság.
— Ugy mondják, hogy ez a Finkelstein egy kicsit, hogy úgy mondjam... egy nagy Dréhkopf...
— Dréhkopf? Minden zsidó Dréhkopf... Talán Ön nem az?
— Dréhkopf és Dréhkopf között kü- lömbőség van. De Finkelsteinről azt beszél- lik, hogy... de ez egy hazugság.
— Hát mit mondanak tulajdonképpen róla?

El Temesvárról!

Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség mai veze- tősége nem dolgozik

Lapunk megjelenésétől kezdve mind a mai napig szilárdan abban az irányban ha- ladt, hogy a zsidó közéletnek egyetlen olyan pontján se engedjen tulkapást, de még közönyt, vagy elhanyagolást sem, amely a zsidó közösség érdekei ellen volna. Ha mi harcolunk a különböző intézmények rossz vezetése, vagy elhibázott politikája ellen, akkor mindég és mindenkor az ön- zellenség vezetni tollunkat.

Ha ezáltal is hibákra és mulasztásokra kell rámutatnunk, tesszük ezt annak remé- nyében, hogy nem fog személyeskedéssé fajulni, ahogy arra már egy ízben példát láltunk, hanem mindenkor az objektív kri- tika szabadságának elvét tartja majd szem előtt az, illetőleg azok is, akiknek politiká- val alant foglalkozunk.

Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség temesvári központjáról lesz ezáltal szó. Furcsa dolog történt ezzel a Szövetséggel az utóbbi években. Hosszu évekig lendü- lettel, kitűnő politikai józansággal és su- lyos anyagi gondokkal tartotta fenn a Szö- vetség központi irodáját az a kombatlans csapat, melyet az „Uj Kor” legutóbbi cikke, mint kitűnő veteránokat aposztrofál. Nem csoda, ha a sok évi, számos tekintelhes sziszifuszi munkája megörölte a vezetők idegeit és talán ők maguk is titkos öröm-

mel látták, azt a Szalmárról jövő bom- bázást annak idején, amelynek főmoltója ez volt: El Kolozsvárról. Igen ez volt a harci jelszó. El Kolozsvárról és gyé- rünk Temesvárra. Hogy mi lesz Temesvá- ron? Egy tejjel-mézrel folyó cionista Ka- naán. Ahogy az akkori rópirat írta: Ko- lozsvár helypolitikázik, Kolozsvár tudmí- nisztrál, Kolozsvár fáradt, Kolozsvár pihe- jen, Kolozsvár menjen nyugalomba. És Ko- lozsvár tilokban örült, hogy „kicsavarják” kezéből a jogart és a halálom szimbolu- máit, a Szövetségi Irodát pedig elviszik irtalmatlanul.

Az erdélyi „veteránok” hagyták. Vi- gyék. Mutassa meg Temesvár, mit tud. És Temesvár megmutatta. Csaknem két éve, hogy ott rezidál a központ. A szövetségi központ.

De ez csak levélpapírokon van így. Mert legújkán őszinték az erdélyi zsidó köz- vélemény nem igen vette észre moslanig, hogy a Központ elment, hogy új fetterős, céltudatos kezekbe került. Temesvár sem- mit sem tett a további kiépítés érdekében. Sőt azt is hagyta omladozni, amit 10 év keserves munkájával a sokat ócsárolt ko- lozsváriak építettek.

Hangsúlyozzuk, hogy nem egyes sze- mélyekről, sőt még nem is a vezetőkről

van szó. Hanem Temesvárról, mint olyan- ról és a „vezetés”-ről, en-block. Temesvár mindenkor jól végezte feladatát ott helyi viszonylatban, meg a bándít mentáltságának megfelelően. De hol tudnak valamit Erdély- szerte a temesváriak munkájáról, de mit is tudnak arról a temesváriak, hogy mi az er- délyi zsidó psziche? Mit tudják és honnan tanulták volna azt, hogy az erdélyi ortodox zsidó tömegeknek mi kell? Hogyan és mi- képen lehet lelkiüköz közeljutni? Ez az el- gondolás vonul végig a Szövetség eddigi munkáján, illetőleg munkállanságán.

A Szövetségnek minden kontaktusa el- veszett az erdélyi zsidó tömegekkel. Nem is tudhat produktív munkát kifejtetni, meri nincs meg a lelki adottsága és beállítot- tsága ahhoz, hogy lényeg produktív munkát végezhesen.

Most mi adjuk ki a jelszót, ha csak nem akarjuk, hogy az Erdélyi Zsidó Nem- zeti Szövetség megszűnjön és ha kell, mi számokkal és adatokkal fogjuk bizonyítani, hogy legelőbb ideje: El Temesvárról!

El Temesvárról olyan helyre, ahol na- gyobb vállalás zsidó tömegek élnek. Ahol Erdély zsidó lelke látkel. Nem az a fellogás, amely az utóbbi években lábrakapott a szö- vetségi berkekben. Nem az a patópáloskod- ás, amelynek keserű gyümölcse minden nappal jobban érik.

El Temesvárról! El kell induljon az új mozgalom, mely egy új reneszánsz felé viszi Erdély önudatos zsidó népét. El a temesvári levegőből egy konzervatív szem- pontból zsidóbb, céltudatosabb, még föld- rajzilag is egy Erdélyi legelkehez köze- lebb fekvő centrumba.

El Temesvárról! Hivjon össze a mai vezetőség egy NIB. gyűlést, minél ama- rább. Lássuk, hogy mit tettek eddig és mi a tervük a közeljövőre nézve. És mi innen kiadjuk már most a jelszót és beleharsog- juk az egész erdélyi zsidó közvéleménybe, annak tudatában, hogy kiáltásunknak kellő visszhangja támad: El Temesvárról!

Hasznos tudni,
hogy **Schmidthauer**
természetes **Ismándi**
keserűvíze, gyorsan megszabadítja a rom- lott ételek káros következményeitől.
Utaltás minden palackhoz mellékelve!
Kapható mindenütt!

Én csak gondolom, hogy nem történelmet más- képp. Így beszéltek ezt nálunk, Kolomeá- ban... de mindenki tudja, hogy ez egy hazugság.

— Nos, még ha igaz lenne, akkor sem háborodnám fel. De mondja csak, mi van még ennek a Finkelsteinnek a rovására írva Kolomeában?

— Van még néhány történet, apró kis epizódok és pár rágalom is akad Finkel- steinről.

— Rágalom? Talán hamis ékszerekről van szó?

— Még ennél is rosszabb.

— Lehetetlen.

— Valósággal gyalázat még elbeszélni is, amit Kolomeában az emberek össze- mondanak.

— Talán a cselédlánnyal volt valami dolga?

— Honnan tudja ezt? Beszélte talán már valaki Önnek?

— Senki sem mondta, de a hallottak után már el tudom képzelni. Szép kis pén- zébe kerülhetett ez neki?

— Kívánom keltőnknek, hogy évenként annyit keressünk és elhitheti, hogy nem va- gyok ellensége magamnak, pedig ebben az ügyben is ártatlan volt, mint egy ma szüle- telt bárány. Hiába, egy gazdag embernek

Bucuresti Fióküzlet Strada Regala 20 SZÁM

MOBILA ORADEAI MŰSZTALOSOK SZÖVETKEZETE P. REGINA MARIA BÉMER TÉR. 2.

Putorai VEZETNEK

OLCSÓSÁGBAN SZÉPSÉGBEN és MINŐSÉGBEN

Kemecse és Erdély

Egyik nagyobb erdélyi hitközség alkalmazójától kapjuk alant cikkét. Bár igen sok tekintetben nem helyeseljük a cikk megállapításait, annak mégis helyadunk, annál is inkább, hogy a közvélemény ezt a mai súlyos kérdést, amelyet a hitközségek és azok alkalmazottainak viszonya jelent, az alkalmazottak oldaláról is megvilágítsa lassá. A szerk.

Egy rövidke hír a magyarországi felekezeti lapokból:

Láng Andor Kemecseről nem enged, hogy a hitközség leszállítsa tisztviselőinek a fizetését. A deficitet, mely ennek folytán a hitközség büdzséjében mutatkozik ő fogja fedezni.

Kemecse! Egy kicsiny szabolcsmezei hitközség talán 50 laggal! És ebben a kicsiny nyíri hitközségben akadt egy derék zsidó uriember, aki megértéssel van a tisztviselők iránt és nem enged, amugy is szüreszabotl tiszteiket csökkenteni. Nem enged, nélkülözésnek kienni a hitközség papját, metszőjét, sameszjét, tanítóját, melamedjét. Inkább fizeti, pólolja a sajátjából a hitközség deficitjét, de a tisztviselőket bántani nem enged.

És mi irigykedve nézünk Kemecse felé. Irigyeljük ezt a kicsiny nyíri hitközséget melynek ilyen mecénása akadt. Irigyeljük Kemecsetől el a derék uriembert. És szégyenkezve lesüljük a szemeknél és pirulunk, mert miféleképp itt Erdélyben meg nem akad erre példa. Mi nem dicsekedhetünk ilyen Láng Arno'd vágásu emberekkel. Ez a mentalitás nálunk ismeretlen valami. Itt a hitközségi tisztviselőkkel szemben más érzelmek dominálnak. Itt teherlátélnak tekintik őket, melytől legkevésbé szabadulnának.

Mintha a hitközségek nem-e azért alakultak volna hogy közös erővel, közös hozzájárulással papot, diájt, metszőt, tanítót alkalmazzanak a hitk. tagok vallási szükségleteinek a kielégelésére! Mi egyébrt másért alakultak volna a hitközségek és mi egyébrt másért van szükség a hitközségi szervezetekre? Vagy talán az hiszik itt Erdélyben, hogy a hitközségek a színekurák kedvéért alakultak?

Nálunk Erdélyben a hitközségi tisztviselő helyzetével szemben sajnos nagyon kevés a megértés. Deficit van a hitközségek büdzséjében? Oh hisz ezen könnyű segíteni. Leszállítják a tisztviselők fizetését. Ismét deficit mutatkozik? Ismét le a fizetésekkel! Így megy ez a végtelenségig. Ebbe merül ki sok erdélyi hitközségben a hitközségi politika magas tudománya.

Lám, a kicsiny Kemecsen akadt egy uri ember aki belátja, hogy a hitközség deficitjét nem lehet állandóan a tisztviselőkkel megfizettetni és inkább a sajátjából hajlandó ezt fedezni. És erre miféleképp Erdélyben? Erre mitelénk nem látnak még ilyen gesztust.

Felajánolt-e itt valaki valamit hitközségek deficitjének a fedezésére, csökkentésére? Természetesen nem a szegény emberekről van szó, akiknek maguknak sincsen, hanem azokról a kiket nem separt el a gazdasági krízis vihara és ha némileg megfogya is, de nem meglörve itt vannak, itt állanak, élnek és költekeznek. Ezekről beszélünk, ezekre gondolunk. Hozott-e itt Erdélyben ezek közül valaki valamelyes áldozatot, hogy a hitközségeket nehéz küzdelmükben támogatssa, hogy ne kelljen évtizedes intézményeket leépíteni? Hogy a tisztviselőknek nyújtott sovány kenyéréből ne kelljen egy-egy darabot állandóan leörni?

Lemondott-e valaki ezekben a rendkívüli időkben akárcsak napi egyetlen cigarettáról, heti egyetlen szivarról, vagy heti egy kávéházi feketéről a hitközség javára? Pedig — hihetetlenül hangzódik, de így van — ha mindenki csak napi egy cigarettáról, heti egyetlen szivarról lemondana és ennek értékét a hitközségnek juttatná, mondjuk áldozatiadó címen, (roppant nagy áldozat) segítene lenne a hitközségeken és nem kellene fizetésleszállításokkal nagyon sok tisztviselőt valódsággal a nyomorba dönteni.

De mit is beszélünk áldozati adóról? Ha csak a rendes hitközségi adóját megfizetné mindenki, akkor sem volna semmi baj. De nem fizetik a rendes hitközségi adót sem! A tehetősebbek sem! (Tisztelet a ki-

vételnek). Minek is fizessék? Hát nem-e kényelmesebb levonni ezt a tisztviselők fizetéséből és a tisztviselőkkel megfizettetni a „balbafim“ adóját?

Milyen messze elmaradtunk mi a kis Kemecsetől! Pedig milyen nagyra van sok erdélyi hitközség az ő tekintélyével! Milyen büszkén ékeskedik némelyik az „Ir vőém böjjszroél“ jelzővel! Ir vőém böjjszroél!

Itt eszembe jut valami: Diesőszentmárton és Erzsébetváros még magyar imperium alatt hosszú ideig versengtek egymással a megye székhelyéért. Mindkét város ezt magának vindikálta. Mindkét város megmozgatta a legbefolyásosabb politikusokat a maga érdekében. Egyszer aztán Erzsébetváros egy nagy ágyut vonultatott fel. Fogta magát és megválasztotta képviselőnek Jókai Mórt. Számítván arra, hogy Jókainak minden bizonnyal sikerülni fog kiverkednie a megyei székhelyet Erzsébetvárosnak.

Jókai meg is próbálkozott ezzel. A parlamentben is szóváltatott az ügytől ilyenformán: „Diesőszentmárton igényt tart a megyei székhelyre? Hogyan? Miféle jogcíme van erre Diesőszentmártonnak? Talán a neve? Erre olyan büszke? Dieső! Szent! Márton! Oh! Se nem dieső és se nem szent. És hogy Márton? Ugyan! Nem is Márton, hanem Marci. Nos, Marci akarja a megye székhelyét? Neveltséges!“

Ir vőém böjjszroél! (Város és anya Izraelben!)

Ir? Hát hol látnak itt az erdélyi hitközségekben valamelyes városi nagyvonalúságot? valamelyes nagyobb koncepciót?

Ém? Hol nyilvánul meg itt az anyákát jellemző gondoskodás, szeretet, megértés a hitközségi intézmények iránt? a hitközségi tisztviselők iránt, kik hűséggel, odaadással szolgálják a hitközségeket és annak intézményeit?

Jiszroél? Hol van itt zsidó igazságérzet? hol a belátás? hol a jóakarát a hitközség, annak intézményei és tisztviselőik iránt? Hol a zsidó szív méltányossága, jóindulata? Hol a zsidó szív melege?

Itt a zsidó szív „fagyva van és megdermedett“.

Orth. vendéglő Bázán nyitva június 1-től. Elsőrendű könyvha. pontos kiszolgálás biztosítva. Áron Sámuel Mediás. A vendéglőnél szobák is kaphatók!

A legszebb zománccfényű gallérokát Kleinfőzősoda Str. Vlahuja 4. (Szent János-ucca)

Olcsón és jól vásárolható!!! Szenszki Miklós-nál Saspassage (ORADEA)

sok mindent el kell viselni az emberek irigysége miatt.

— Három leánya van ugye Finkelsteinnak — mondta Ön az előbb?

— Ugy van. Kettő létrjénel és egy szabadon. Csinos lányok, szép lányok, jó lányok. Igaz, hogy a legidőselebről azt mondják... de ez egy hazugság.

— Mit beszélnek róla?

— Mondom Önnek, hogy az egy hazugság.

— Tudom, hogy hazugság, de szeretném ezt a rágalmat is hallani.

— Ha Ön minden hazugságot hallani akar, amit Kolomeában mondanak, akkor reggelről estig beszélhetek három napon keresztül. A legidőselebről azt beszéljük, hogy parókáját nem viseli és a saját hajába jár. De biztosíthatom uram, hogy ez egy hazugság. De a második lányról már mindenki tudja, hogy még lány korában... de hogy Kolomeában mit ki nem gondolnak... ez is csak hazugság.

— Még hallani is érdekes, hogy maguknál Kolomeában mi mindenről beszélnek az emberek.

— Mondom Önnek uram, hogy tele vagyunk hazugságokkal. Hiszen Ön tudja, hogy egy kis városban mit mondanak egy fiatal lányról, ha esle egyedül megy végig az utcán. Merl mondjuk csak meg őszin-

tén, mit keres egy fiatal lány este a sötét utcákon?

— Ez az egész?

— Mit akar még? Talán engesztelő napon a gyógyszerészséggel menien Kolomeából—Csernovitzba, amin azt a legkisebb lányról beszéljük? Vagy még lány korában a becsületét is elvesztése?

— Talán erről is hallott valamit?

— Nézze, nálunk sok minden mondanak. De én nem szeretek minden hazugságot elbeszélni.

— Sok történetet mesélt már el, ezt egyet még elmondhatja.

— Én nem a magam hazugságait mondom, én-csak a más hazugságait beszélem. De én nem értem, hogy miért kérdez. Ön ki engem minden apró kérdéstől, mintha csak ügyész volna? Ön ugy látszik, azokhoz az emberekhez tartozik, akik vérig fagyalják a másikat, de maguk egy szót sem mondanak... Ne vegye rossz néven, ha azt feltételezem, hogy maga egy orosz zsidó. Az orosz zsidóknak van az a rossz szokásuk, hogy mindennel lörödnek és piszkos csizmájukkal a szivéig taposnak az emberek... Iuj... Az orosz zsidók mind olyan szőszátyárok, akár Ön... De különben már itt vagyunk Kolomeában... Ideje, hogy összepakoljuk a csomagokat... Jó napot.

HIREK

a „Néplnk“ cikkeinek utányomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5692

Péntek, Ijar 14, május 20. Szombat, Ijar 15, május 21. Helti szidra: בָּרָךְ Helti háftóra: הַהַר הַנֶּשֶׁתָּהוּ Perek 4. פָּרָק ד'

Szombat kezdete:

Üzlet bezárás 7.45 gyertyagyújtás 7.55 Istenliszlet kezdete 8.00 Szombat befejezése 8.55

— Terjesszékét és szerezték előfizetőket az erdélyi zsidóság egyetlen független és legolcsóbb lapjának, a „Néplnk“-nek. A „Néplnk“-nek egyetlen zsidó asztalról sem szabad hiányoznia.

— Zsidó Világkongresszus előtt. A közelmúltban Newyorkban megtartott Zsidó Kongresszus elhatározta, hogy július hónapban egy zsidó világkonferenciát hív össze, amelyre megvárja az egyes államok zsidó szervezeteinek vezetőségét. A konferencia helyétül Centet jelölték ki és az itteni tanácskozáson, mintegy előkészítőül lesznek a Világkongresszusnak. Kétségés azonban, hogy ez a konferencia hogyan fog dönteni a Zsidó Világkongresszussal illetőleg. A kongresszus halásköre elsősorban ugyanis az lesz, hogy a Világkongresszus szükségességéről döntsön. A világkongresszus szervezti, illetve intézményes jelleggel bírna, amely minden évben össze ülne, hogy megvárja a döntést a zsidóság világproblémáit föltilt. A Zsidó Világkongresszus, mely első ilyen intézménye lenne a zsidóságnak, reprezentálná a világ zsidóságának egységét és bizonyos alkalmakkor, mint jogi szerv is felléphetne az egyes államok zsidóságának érdekében.

— Antiszemita tüntetések Bécs uccán. Az elmúlt héten nagyarányú antiszemita tüntetések voltak Bécsben azzal kapcsolatosan, hogy a nemzeti szocialisták új parlamenti választások kérését követelték meg a tisztségviselők kinevezését egyenként megválasztott és uccan és súlyosan üldözték kezük őket. A rendőrség több helyen beavatkozott és végül sikerült feloszlatnia a demonstrációt.

— Megvilágítják az állami hivatalokat a zsidóktól Lengyelországban. Számos zsidó hivatalnokot és tisztviselőnt Bialystokban és Lomzaban az állami és városi hivatalokból minden indoklás nélkül állásukból kitétek. A tisztviselők között olyanok is vannak, akik már több mint 10 éve állanak a lengyel állam szolgálatában. A minden oldalról elnyomott lengyel zsidóság körében ez újabb állami nyomás nagy elkeseredést váltott ki. A belügyminiszternel intézkedés förténel a hivatalból elbocsájtott zsidó tisztviselőknek állásukba való visszahelyezését illetőleg.

— Zsidó szerző drámája a bukaresti Nemzeti Színházban. Bukarest. Az elmúlt hetekben igen érdekes színjátszó szencziója volt a bukaresti társaságnak. A Nemzeti Színház dr. Veres zsidó drámáiról kitűnő mértékű hírt hozta színe. Apollonius címen. A színdarab a keresztény időszámítás első évszázadban játszódik le és rendkívül értékes gondolatokat vitt fel. Alexander Mavrodin, a Nemzeti Színház igazgatója, aki egyidejűleg a közoktatásügyi minisztérium színjátszó igazgatója is megélt minden intézkedést, hogy az esztleges rendezvéreseknek elejét vegye. A darab Aleksandriában játszódik le és hellén, keresztény, valamint zsidó jellemű és lényű szereplőkkel remekművei közé számíthatók. Dr. Veres, a szerző privát életében neves orvos, aki jómenevelű rendeléssel bír. A közeljövőben dr. Veresnek, az egyik nagy bukaresti magánszínházban új színdarabot egy történelmi munkája, amely Velencében játszódik le és a marranusok kétkéti életét tárgya igen szemléletesen. Közönség elé, Dr. Veres, az igen vallásos jassy-i Guttman rabbi családból származik, amely eredetileg egészen „Bat-Schem“ig vezet vissza.

— Zsidók a francia parlamentben. Páris. — A május 1-én megélt képviselőválasztásokat, mint ismeretes, május 8-án pótválasztások is követték egyes kerületekben. Az első választások alkalmával az ismert nevű szocialista vezér, Leon Blum, valamint Leon Mayer és Henri Torres kerültek be a parlamentbe különböző pártok mandátumával — mint zsidók. A pótválasztások során további zsidó képviselők jutottak mandátumokhoz: Andre Hesse, az ismert bankár; Louis Dreyfus, Georges Weill, Clemenceau volt nagánthikára; George Mandel, Joseph Vidal, Jaques Stern és Louis Gross.

— Bezárták a lembergi mezőgazdasági főiskolát. Lemberg. Már hosszú évek óta a lembergi mezőgazdasági főiskolára egyetlen zsidó hallgató sem iratkozott be, mióta ott pár évvel ezelőt sulyos kimenetlű antiszemita diáküntetések voltak. Az elmúlt héten azonban egy Bauer nevezetű zsidó diák iratkozott be a főiskolára, amit az egyetem tanácsa minden további nélkül felvett a hallgatók sorába. Az antiszemita diákszövetség erre elhatározta, hogy minden erővel megakadályozza, hogy Bauer átélje a főiskola küszöbét és meghallgassa az előadásokat. Az egyetem szenátusa a diákszövetség elhatározására azonnali hatállyal bezárta a főiskola kapuit és további intézkedésig a mezőgazdasági szakon nem tartanak előadást.

— Püder és parfüm bojkott — Coly ellen! Legutóbbi számunkban hírt adtunk a brutális hadjáratról, amelyet Coly párti lapja a zsidó frontarcok ellen indított. Coly cikkeiben azt letegette, hogy a zsidó katonák legyereikkel csak arra várnak, hogy az alkalmas pillanatban a forradalmi mozgalom szolgálatába álljanak. A zsidó frontarcok szövetsége azonnal erőlyes intézkedéseket tett és ragalmazásért pert indított a lapulajdonos és parfümgáros — Coly ellen. Az antisemita provokáció azóta újabb erdekes fordulatot vett. A francia zsidóköz közölt mozgalom indult, hogy mindaddig, míg Coly nem szolgát kello elégetteljen a zsidóságnak és nem vonja vissza mindenteljen ímadását, addig senki se használjon Coly püder és illatszereket. Minthogy a külföldi zsidó sajtó is bekapcsolódott a Coly-ellenes mozgalomba, a francia lapserkesztők sulyos vereséget érthet ezáltal nem egy, mint politikust és nem egy, mint lapulajdonost, hanem — ami a legrosszabb — mint parfümgáros. Emlékeztet még az a Coly-ellenes bojkott, mely pár évvel ezelőt Magyarországon indult meg, amikor Coly a magyarságot segítette meg egy cikkében. Annak idején a bojkott Coly visszavonulásával ért véget.

— Mandelbaum Ede halála. Sulyos gyász érte a szalmali zsidóságot a napokban. Mandelbaum Ede halt meg 72 éves korában, aki 40 évig volt a hitközség főigazgatója és minden közügyben kivette részét. A példásan szolid és derék zsidó életnek elmulásával nagy a vesztesége az ottani zsidóságnak. Az elhunyt fia volt a boldogult Mandelbaum Farkas z. c. l. szalmali főrabbinak és sógora. Wézel Albert főrabbinak, a Központi Iroda elnökének.

A vese, hólyag, epe gyomor-bántalmak egyedüli biztos gyógyszerere a paptamási „Lithynia“ gyógyviz. Kapható mindenütt. Központi lerakat: ORADEA, Str. N. Filipescu 23. Telefon: 176

GROSZ DÁVID szalmakalapgyár Satu-Maro, Str. Petru Rareș 35/37. Mindenféle kalapgyártáshoz szükséges fonatok és nerszanyvaok raktár. 58

Szabóságomat áthelyeztem Bémer-tér 3 szám alá (Roth M. utóda cég mellé) Olcsón készítek legújabb divatu ruhákat valódi angol szövetelekből is!! HACKMAYER férfiszabó

— Házasság. Különös örömmel adunk hírt arról a házasságról, melyet a napokban kötöttek Jeruzsálemben. Nussbaum Sámuelnek, a nagyváradi orth. hitközség volt elnökének és az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség országos társelnökének fia Rafael Dan Nussbaum költött házasságot Sossana Levin urleánnyal. Nussbaum Sámuel mindenkor mintaképe volt annak a meggyőződéses cionistának, aki nemcsak szavakkal, hanem tetteivel bizonyította be, hogy ősiujhon építése valóban legnagyobb szütyüge. Leánya is Palesztinába ment régebben férjhez és most fia, aki már hosszú évek óta dolgoz derék produktív tagja az ottani jisivnak, nősült meg és ezért kettős örömmel adunk hírt arról mindazoknak, akik régóta értékelték Nussbaum Sámuelnek és családjának a zsidóságért való munkáját.

Goldstein Blanka Oradea, (Rosenzweig Róza cég bellagja) és Klein Max Jeruzsálem, f. hó 24 én Lagbeomerkor tartják esküvőjüket Jeruzsálemben.

— Meglincsell zsidógyilkol. Varsóból jelentik: A varsói halpiacon véres esemény játszódott le. Volcayk halkezeskedő szovaitásba keveredett egy Weiszenberg nevű zsidó halászossal, akit revolverével lelőt. A többi zsidó halkezeskedőt annyira iagyalomba hozta társuk lelövése, hogy rárontottak Volcayra és a sz. szoros értelmében egyonverték. Majdnem hasonló sorsban részesült Volcayk felesége is, akit éltvezetelyes állapotban szállítottak be a kórházba.

— Német nyelvórákat adok egy csoportosan, mint egyenként, kiváló módszerrel, nagyon olcsón. Breuerné, Vámbház-u. 55.

— Tíz zsidó követ Palesztinában. Jeruzsálem. — A palesztina-bulgáriai intézet vezetőjét, Moses Schelovsch tanárt, tel-aviv-i székhelyű palesztinai követet neveztek ki. Jelenleg tíz külföldi zsidó követ van Palesztinában: M. Ditzengoff Belgium, Tadoros Norvégia, Litvánki Esztorország képviselőleiben. Ezenkívül Bernhard Hausner, aki Lengyelország kereskedelmi attaséjaként él künt Palesztinában.

— Aki friss és egészséges akar lenni és nem akarja, hogy kemény legyen a széke, folyton fájjon a feje és bőre tele legyen mindenféle pattanással, az igyek henként egyszer-kétszer reggelizés előtt egy pohár lermészes „Ferenc József“ keserűvizet. Közökhözakban végezt orvosi megfigyelések szerint a Ferenc József vizet különösen a gyomor-, bél- és májbetegégek használják szivesen, mert ez minden kellemetlenség nélkül biztosan hat. A Ferenc József keserűviz gyógszertárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— Zsidó kolónia Belgiumban. Antwerpen. Az antwerpeni „Jüdische Presse“ jelenti, hogy néhány száz zsidó család, bejelentette az ottani zsidó szervezetknek, hogy Belgiumba akart vándorolni. A zsidó családok legtöbbje jobb módú kereskedő, akik már Antwerpen mellett megszerzettek egy nagyobb terület területümelet és ott kívánják meg kivándorlásuk előtt ce 300 magánházi építeni. A zsidó kereskedők Hitler terrorisztikus terjeszkedése miatt hagyják el Németországot.

— Ha szüksége van hashajtóra és barátja a természetesnek, igyék Igmándit, hatása teljesen fájdalommentes.

— A legfelsőbb gazdasági tanács — zsidó tagja. Mint ismeretes, a romániai minisztériumok mellett a legutóbbi idő óta működik egy ugynevezett „Első Gazdasági Tanács“, mely tüzetes analízis tárgyává teszi a román ipari és mezőgazdasági helyzetet és ennek alapján teszi meg indítványait a minisztériumoknak. A gazdasági tanács egyedüli zsidó tagja, Lazár Marguines közgazdász, aki egyik legkiválóbb ismerője a romániai gazdasági életnek.

Legszebben, legolcsóbban fest, tisztít I. V. O.

Oradea, Uri-ucca 1, Mészáros-ucca 4. (Royal-kávéházal szemben) és Uri-ucca 34. :: Telefon 8-53.

HETI GLOSSZÁK

Házipogrom a Körös-uccán!

Egy öszszakállu embert láttunk vergődni belegágyán néhány nappal ezelőtt. Egy másik kicsi öreg zsidó jött elmondani, hogy jöjünk el, ha valami rémeset akarunk látni. Öreg zsidót a hívős tavasz napon 40 fokos lázban dideregni az udvaron, mert a házigazda kikergette lakásából és halásági asszisztencia mellett lörték a gyalázatosság. Elmentünk. Már akkor a második felvonás volt. Ott találtuk sulyos betegten Sternberg Izráelt, a nagyváradi Körös-ucca 63. számú ház hátsó prolejárakásában. Felcsépe a hideg konyhán sírdogált. Míg Sternberg sírva, reszelősen mondogta el nehéz kálváriáját. Pedig Sternberg Izráel nem gyáva ember. Nem ijed meg saját árnyékától. Fronton járt, tisztelhetetlen volt, arany és ezüst medáljait díszítették mellét és azután hazajött. Hát mi volt a front borzalma a „bekeréyek” küzdelmeivel képest. Ott még volt néhány hetes pihenő is, de most nincs. Mert most rohanni, robotolni kell, különben nincs mit enni. Es nincs hol fejét párnáira hajtsa, mert talán fedél sincs a rokkant ember fáradt tagjainak pihenésére.

A körülmények, melyek a barbár cselekedethez vezettek, láviraltusban a következők: nem zsidó házigazda, köröskörül — nem zsidó lakók. A ház jó és kényelmes lakásai — nem zsidók lakják. Az udvar egyetlen prolejárja — a zsidó. Tehát nem a pöfeszkedő zsidó és a prolejár — nem zsidó harca, hanem fordítva. De a gyűlölet azért az égig lobog. Rosszul fizetett házbér. Kiköltetés, hamis halásági bizonyítványok alapján. Zsidó zsebkönyv, aki hamis okmányra operál. Zsidó rendőr és az udvar apránagyja olti meg vinni ki a zsidót 40 fokos lázban a hideg udvarra. Azután fenyegetésekre és megfelelő intervencióval visszavizik a beteg. Most ott vergődik a szegényes lakásban, sulyos betegten. Ott imbolyog szegényes ágya, mint törékeny sarka az ellenséges atmoszférában borzalmas oecánján. Konklúzió. A zsidót szegényen is gyűlölik. Betegen sincsenek rá tekintettel. Felvincy ur és családja, a körös-uccai ház tulajdonosa. Meg Anton ur borbély ur családja, akiknek sok zsidó vevők vannak. Támogatják vásárlásaikkal ezeket a megveszekedett antiszemitékat. Erre a feltétele csak egy lehet a válasz. Elkérni Felvincy urék fűszerboltját és Anton ur borbélyműhelyét. Ott a Körös-uccán. Nagyváradon. Ahól így is lehet pogromot rendezni. Egy kis család ellen. Egy zsidógyűlöletben összetartó társaság. Anno 1932-ben. Fényes hatóságai segédlettel, nem legális iratok alapján. Különben az igazsághoz tartozik az is, hogy az eljárás megindították a hivatalos hatalommal visszafelé és a tehetetlenül, betegten fekvő zsidóval szemben eljáró portarel ellen.

„Horogkeresztek számára fenntartva”

Egy németországi kis községben történt az alábbi rendkívül szellemes história, amely érdemes arra, hogy feljegyezzük és átadjuk azt a nagy nyilvánosság számára. Történt, hogy a zsidó templom falára rendszeresen horogkereszteket rajzoltak ismeretlen tettesek. A horogkereszteket néha a

vállozatosság kedvéért egyszerű keresztet is követték, sőt dicsőreterre legyen mondva a rajzolónak, még ilyen ölleles felírások is akadnak, mint például: „Halál a zsidóknak!” „Ki a zsidókkal!” „Le a zsidókkal!” és így tovább... A hitközség természetesen minden esetben levakarta a durva felírásokat és ezeket módosított arra, hogy újabb horogok és újabb felírások kerüljenek fel a falra. Addig pingálta a nemzeti szocialisták és addig vakart a hitközség, míg nem teljesen elkopott a templom fala. S sürögősen szükségessé vált a renoválás. A gazdasági tanács megszavazta a költségeket és hozzá is fogtak a nagy munkálatokhoz. A nemzeti szocialista diákok és „erelt” férfiak nevetve figyelték a fejleményeket. Már a vakolás is megtörtént és a falfestés következett. Szép élénk színe lett a falnak a kőművesek meszelője alatt és vihoga néztek az antiszemita pingálók, hogy milyen friss talaj érik újra számukra. Egyszerre csak lesztek a kőműves állványokat és napokig senki sem ment a falak felé. A vakolással együtt a falfestés is megálloit az első emelet alatt és a templom köröskörül csupaszon maradt alul. Nem lett az elkövetkező hetek során sem teljesen befejezte a munka, de a hitközség egy szellemes ötlettel mégis elvégeztette rajta az utolsó simításokat. Hatalmas fekete belükkel ráírta ugyanis a falra a következő szöveget: „Horogkeresztek számára fenntartva.”

Tóra a bíróság előtt

Jeruzsálem. — Igen érdekes vallási peranyag foglalkoztatta az elmúlt héten a jeruzsálemi bíróságot. Egyik vallásos életű áldott állapotban lévő zsidó asszony egy Tóra megírását rendelle meg egy ismert szöfőrnél. Az asszony kötelezte magát arra, hogy 50 fontot fizet a munkáért, amelyet teljes bizalommal azonnal leszállított a szöfőrkéz közé, de feltétlenül azt szabta meg, hogy a szöfőrt elkészítse a teresség kilenc hónapja alatt közzététel, amit a gyermek születésének örömeire ő egy zsinagógának fog ajándékozni. A megállapodás létre is jött és a szöfőrt pontosan leszállította a Tóra-lekereselt. Az asszony azonban megletésszerűen pert indított a szöfőrt ellen és a lefizetett 50 fontból 24 fontot visszakövetel. Indoklásában a következőket adja elő: 1. Álmában bizonyossá vált előtte, hogy a szöfőrt a Tóra megírásának „Vajkra” részénél más, idegen gondolatokkal foglalkozott, holott a megállapodás szerint köteles lett volna minden figyelmét a munkájára irányítani. A Tóra tehát emiatt poszelt. 2. A vádolt a Tórárt nem a megállapodás szerinti teresség 9 hónapja alatt írta. A megbeszélés előtt már jelentős része kész volt a szövegnek és a szöfőrt azt egyszerűen tovább folytatta. A Szefer-Tóra ajándékozása tehát kevesebb micével jár, mint ha az egészet a megjelölt 9 hónap alatt írta volna. 3. A pergament egy helyen át van lyukasítva.

A törvényszéki tárgyalás alkalmával ugy a bíró, mint az ügyész és a jegyző zsidó volt. A Tóra a tárgyaló teremben feküdt és gyakran nyitották fel bizonyos dolgok megtekintése miatt. Ilyenkor a bíróság minden tagja felvette a kalapját és csak azután vették le ismét, amikor a Széferrel becsukták. A minden tekintetben jogilag és vallásilag is érdekes perben a bíróság még nem hozott ítéletet, hanem elrendelte a bizonyítási eljárás kiterjesztését.

Egy asszimiláns tragédiája

A közelmúltban hunyt el Jakob Riesser berlini titkos tanácsos, aki hosszabb ideig volt a Darmstädter bank vezérigazgatója. Már háboru előtt, mint a nemzeti liberálisok vezére, a német parlament tagja volt és a világháboru után néppárti mandátummal került be a képviselőházba. Jakob Riesser unokáca volt az emancipáció nagy előharcosának, Gabriel Riessernak és unokája a nagy német rabbinak, Rabbiner Raphael Cohen-nek. Jakob Riesser apja már jóval fiatal korában elhagyta a zsidó származását és ettől az időponttól kezdve a párt eljellelte úgy is mint vezető párttagot és úgy is, mint képviselőt. Jakob Riesser élete karakterisztikus rajzát adja az asszimilációs utnak. Zsidó volt a származása, keresztény életet élt végig és halála alkalmával megtagadta a keresztény pártja és csak mint zsidót vették számításba. A zsidóság elől nincs menekvés. Az ut, amely a zsidó származással jár, igaz göröngyös kisére, de sokkal becsületesebb, mint megtagadni a saját népet és olyan mellett lenni hite, amely nem az övé és nem is akarja magába fogadni.

Doumer meggyilkolása antiszemita megvilágításban

Lebran új francia köztársasági elnök megválasztásával már kezdtek lecsillapodni a Doumer meggyilkolása által felzaklatott idegek és a világsajtó is napirendre tért a merénylet fölött. Az antiszemita francia sajtó azonban csak most kezd igazán kihangsúlyozni ezt a „szencziáció” ügyet. Felhasználja ezt az alkalmat arra, hogy támadást intézzon Henry Torres ügyvéd ellen, akit most választottak be a francia parlamentbe. Az „Action Française” írja, hogy örülhet most Torres, mert új klienset nyer Gurgulow-val. Itt is megcsillagtalhatja védői kvalitásait Gurgulow javára és a francia köztársaság kárára, amint azt Pelljura gyilkosánál, Schalom Schwartzbartnál tette. Lektől aztán Gurgulow által kibocsájtott brosúrának egyes részleteit, ahol a gyilkos fehér terrorista a zsidó kérdéssel elmélkedik. Gurgulow itt a következőket írja: „Ha mi kerülünk uralomra Oroszországban, támogatni fogjuk a zsidókat abban a lörekvésükben, hogy kimenjenek Palesztinába”. Az „Action Française” kiegészíti Gurgulowról, hogy zsidó-barát. És nem olvassa tovább azt a szakaszt, ahol a következők állanak: „De Oroszországban nem lesz helye egyetlen zsidónak sem az állami hivatalokban, még ha akármilyen jelentéktelen is lesz az”. Az antiszemita sajtó rukkapolódása, így tehát nagyon átlátszó és ami a fő, nagyon egygütyű. A szerkesztőség vagy az olvasóit hiszi hülyének, vagy saját maga az...

Padlólakkok, poloskairtók, háztartási cikkek
mosó- és pipere-árak, kefe- és vegyjárak legolcsóbb beszerzési forrással

Fülpő Ede
ORADEA, Zöldia ucca 14.

25 Lei férfi, vagy nőiruha szakszerű vasalása
Biró szabóságában Str. Miron Pompiliu (Alapi-u.) 2

Mi az igazság az alvajulial ügyben?

Levél a szerkesztőséghez

Kaplok előkelő kézbl alant levelet, amelyet annál is inkább készséggel közlünk le, mert objektív hangon egynehány ténybeli tévedésre mutat rá az alvajulial cikkünkkel kapcsolatban.

Annál is inkább tessük ezt szívesen, mert Erdély zsidósága által annyira nagyraesült Fischer Sándor főrabbi uról van szó, a kiváló zsidó vezérnek, dr Fischer Tivadár képviselőnek ös és tudos atyjáról.

Tiszelt Főszerkesztő Ur! A „Népünk” legutóbbi számban megjelent azon cikkében, melyek az alvajulial hitközségnek az orthodox szervezetbe történő felvételéről foglalkoznak, a tényállásnak nem egy részlete hamis világításban van az olvasó elé tárva. Minthogy Fischer Sándorra, dr Fischer Tivadár képviselő atyjára nézve, kinek párját ritkító, mely vallásosságát tekintve, nem lehet közömbös, kívánatosnak tartom, hogy a „Népünk” szerkesztőségébe módjávalon olvasóközönségének az alvajulial csetről való olyan tájékoztatására, mely minden szempontból őszszhangban legyen a valósággal.

Az alábbiakban rámutatok a szóbanfogló ténybeli tévedésekre és hiányosságokra.

Nem áll, hogy az alvajulial anyahitközség 1869-ben történt alakulásától kezdve status-quo hitközség volt.

Az alvajulial anyahitközség kezdetben az orthodox szervezetbe tartozott, később azonban, a nyolcvanas évek valamelyikében egy kérdésben, melyről csak azt tudom, hogy nem volt vallási jellege, konfliktusba keveredett az orthodox Központi Irodával s ez okból kilépett az orthodox szervezetből, a „status-quo ante” nevet vette föl, anélkül azonban, hogy intézményeinek kellékeire nézve bármit is változtatott volna alapszabályaiban.

Az alvajulial anyahitközség alakulásától kezdve megszakihtalatlannal szászszálekossan a Schulchan Aruch alapján állott és intézménye a legszigorúbb megítélés szerinti és mindenkor megfelelték a Schulchan Aruch követelményeinek.

Amint nem is képzeltető el, hogy ellenkező esetben a hitközségnek oly kiváló reprezentánsa, mint az alvajulial anyahitközségnek nemreg nyugalomba vonult főrabija, Fischer Sándor, ezt az állást elfoglalta és negyven éven át betöltötte volna.

Szó sincs róla tehát, hogy az alvajulial anyahitközség csak az utóbbi időben tért volna át a Schulchan Aruch alapjára; de az sem felel meg a valóságnak, hogy csak Fischer Sándor főrabbi nyugalomba vonulása után lett volna orthodox hitközség. Csaknem elvizezte már, hogy éppen Fischer Sándor főrabbi kezdeményezéséből ez lényeg megtörtént, vagyis a hitközségi kögyűlés elhatározta az alapszabályoknak olyan módon való módosítását, melynek fogva a hitközség az „orth. anyahitközség” nevet veszté föl. Számos éven át azonban a kultuszminisztérium vonatkozó ezen alapszabály-módosítás tudomásulvételétől, arra az állappontra helyezkedve, hogy Alba-lulában már letelik egy orthodox hitközség. Két orthodox hitközség létezése pedig ellenkezik a törvénnyel. Csak később, mikor az ügy behalóbb megvizsgálása után a kultuszminisztérium meggyőződött, hogy a létező orth. hitközség tulajdonképpen csak hitörlogja ezt a nevet, mert egy hitközség lényegesen létezésnek elemi feltétele képezo legényesebb intézményekkel sem rendelkezik, néhány évvel ezelőtt jóváhagyta a már regen bejelentett alapszabálymódosítást s így még Fischer Sándor főrabbi hivatali működésének idejében valószínűleg meg az ő óhajja, hogy hitközsége az „orth. anyahitközség” nevet veszté föl.

Hitközségének az orthodox szervezetbe való felvételét nem vihette keresztül, mert ezt az orth. látszathitközség rabbiaként szereplő Paneth nevű egyennek askalodása megküszölte, ugy, hogy ezen feladat végrehajtása az ő ajánlásánál fogva utódlál megválasztott dr Krausz Mórra maradt.

Tiszelt Főszerkesztő Ur! Az igazság érdekében bizonyára Ön is szükségesnek fogja látni, hogy b lapjának legközelebbi számában meg egy cikket jelentessen meg az alvajulial anyahitközségnek az orthodox szervezetbe történő felvételéről, mely a fenti ténymegállapításokkal megegyező módon informálja az Ön olvasóközönséget.

Soraim közléset kérve, vagyok igaz hiva
Egy hü olvasójuk.

Férfiszövet különlegességek
bámulatos olcsó leszállított árakban

Havas & Grünfeld
posztóruházában
Str. Avram Iancu (Kossuth utca 8)

Cégünk szolidságáról kérjük meggyőződni

Eljegyzés. Herce Valéria és Schwartz Sándor eljegyeztek egymást.

A nagyszetmiklósi Zsidó Párt szervezkedése.

Az elmúlt héten tartotta meg a szentmiklósi Cionista Szervezet és Zsidó párt együttes szervezőgyűlését. A megindított akció igen szép eredménnyel járt eddig is, amit legeklatásabban az a tény bizonyít, hogy a szervező naggyűlésen ugyszólván egész Sánicolaulmare zsidósága megjelent. A temesvári központ megbízásából dr Braun Zsigmond és Reiter Ernő jelentek meg, akiket a népgyűlés közönsége meleg ünneplésben részesített. A helybeli zsidóság részéről dr Szilárd Endre kiközönségi alelnök, Vida Andor a Zs. N. Sz. helybeli alelnöke és Urmenyi-Baneth Ibtí írónó beszéltek a szervezőgyűlésen.

— Ha a »Népünk« olvasod, jusson eszedbe az előfizetési díjat is beküldeni. Szerezz uj előfizetőt!

Tenisz pulloverek, sportdressek és mindenféle kötöttáru, melyen leszállított árban

LONDON
kötődében

Sirada Avram Iancu 1.

Mérték utáni rendelések modern gépeinken 24 óra alatt készülnek

Minőségben a legjobbat Választékban a legdusabbat Árakban a legolcsóbbat

nyujtjuk vásárlóinknak:

1 mtr. sárga vászon	12 lei
1 mtr. mosott vászon	16 lei
1 mtr. mosott siflon	28 lei

1 mtr. francia mintás batizt	25 lei
1 mtr. francia mintás barokén	25 lei
1 mtr. francia mintás voál	29 lei

1 mtr. színes fehérnemű tuszor	35 lei
1 mtr. mintás mosóselyem fehérneműre	45 lei
1 mtr. színes grenadin, 120 széles	49 lei

1 mtr. angol ing zefir	35 lei
1 mtr. angol ing puplin	48 lei
1 mtr. angol ing oxford	48 lei

1 mtr. angol selyem panama	42 lei
1 mtr. mintás bembérg selyem	42 lei
1 mtr. IVETTE mosó selyem	59 lei

1 mtr. tisztaselyem muszlin	88 lei
1 mtr. francia crepedchin, minden szín	110 lei
1 mtr. tisztaselyem georgette	145 lei

KOVÁCSÉK
Sas-passage

RÖVID HIREK

JOHANNISBURG. Dr. Chaim Weizmann, a Jewish Agency volt elnöke, aki eredményesen vezette a délafrikai Keren Hajeszod kampányát, az elmúlt héten hajóra szállt és visszatért Európába.

PÁRIS. Párisban hirtelen elhunyt Albert Thomas, ki őszinte barátja volt a cionizmusnak. A legutolsó bazei cionista kongresszuson lelkes beszédet közönlötte a delegátusok. De nemcsak szóval, hanem tetteivel is elősegítette a Palesztina munkáit. Halála a palesztinai zsidóság körében is nagy részvételt keltett.

JERUZSÁLEM. Március hóban 1355 zsidó bevándorló és 31 kivándorló volt. A bevándorlók közül 1086 mint turista jött az országra, de azzal a céllal, hogy ott megszerezze a tartózkodási engedélyt. Tizenkét kommunista, akit a rendőrség a közbiztonság érdekében vett őrizetbe, 30 főt büntetésre ítélt. Azokat, akik nem rendelkeznek palesztinai állampolgársággal az ország területéről kiutasították — 11 kommunista, akik a lel-avivi Boale-Cion egyesületülését megzavarták, 7-7 napi börtönrre ítélték. Meglátjuk, hogy izraeli Weizmann turisztát az elmúlt hetekben átválogott nyakkal holtan találták. A vizsgálat megállapította, hogy Wolf öngyilkosságot követett el. — Február hónapban 710 bevándorló jött az országra, melyek közül 611 zsidó, 85 keresztény és 14 mohamedán volt. Ugyanabban a hónapban a kivándorlók száma mindössze 76 volt.

VIENNA. Nemzeti szocialista diákok az elmúlt héten ismét antiszemita kilengéseket iscsenáltak a vilnai utcákon. Számos zsidó járókelőt inzultáltak és egy zsidó társulat tagjait, kik éppen az előadásról távoztak el, verésre vették.

VARSÓ. Az ismert antiszemita professor, Loth H. egyetemi tanár, aki a varsói anatómiai szak vezetője, a nagy-nagy egyetem is vezető tanára nevezte ki Minihogy Loth ill is bevezette az antiszemita szisztemáját az előadások alkalmával, a nagy-nagy egyetem zsidó hallgatóit tüntetésre rendezte ellene. Több diákol, akik a tüntetésen részt vettek, az egyetemi szenátus súlyosan megroht, míg Scharf zsidó diákol egy évre kizárták.

BERLIN. A berlini rádió igazgatójánál a zsidó egyesületek részéről küldötség jött, hogy az utóbbi időben több ízben megisméledött antiszemita előadásoknak a jövőben ne adjon helyt.

KÖNIGSBERG. A „Frankfurter Zeitung” szerkesztője, dr. Arthur Feiler az elmúlt héten felolvasó előadást tartott a felső kereskedelmi iskolában, amelyet az antiszemita diákok megzavartak, mert állításuk szerinl dr. Arthur Feiler, akit különben keresztény vallású, zsidó származék.

KASSEL. A bíróság két antiszemita diákol két-hét havi fogságra ítélte, mert egy zsidó kereskedőt és fiát súlyosan bántalmazták.

HANAU. A rülingiai hitközség feltehetől ismeretlen telesek földelték. Több sírkövet kidöntöttek. A nyomozás folyik.

BÉCS. Egy örül igényelést érve, prof. Alexander Guszty ismert bécsi orvos és hitközségi vezető férfiú két napi kínos szenvedés után meghalt.

HAIFA. Haifában egy zsidó pénzügyi társaság és a városi tanács között meggyezés jött létre egy modern és nagyterjedésű strandfürdő építését illetőleg.

LONDON. Az angol király Sir Isaac ausztráliai tükerművész a Szem Gyógyító és Szem Műhely nagykereseti tovaági üzemrendelékkel illetette ki. — Az Agudász Jiszroel politikai hitközsága közli, hogy 26 jeschiva bocher kapott beutazási engedélyt a palesztinai kormánytól.

CSERNOVITZ. Lapunk múlt szombatán megírjuk, hogy a revizionista világot július 24-27-én tartja Bécsben konferenciát. A konferenciát megelőzőleg az egyes országok revizionistái előkonferenciát tartanak és a regáli revizionisták mar ki is létezik május 14-16-ára országoszi konferenciájukat Csernovitzban, amelyen részt vettek az erdélyi csoportok is. Mint értesültünk, a konferencián a londoni központi is képviseltette magát. Meir Grossmann, a revizionista világszövetség elnöke, aki az előzőszerint ausztriai, magyarországi és eschlovákiai propaganda körjáról jött.

BUKAREST. Víznic közleében az agudisták új chaucetelepet létesítettek, amelyek vezetését Hager vízniczi főrabbi vállalta.

CRIVENICA
orth. פניו pensiója május 1-től nyitva. OLCSO ÁRAK!!! Finom konyha!! Kitérő üdülőhely!!
Prospektust küld: ENGEL M. József

MOZI

Városi Színház Mozgó

Péntek, szombat, vasárnap, hétfő: Marlene Dietrich Mala Heri kémmő életéből írt szenzációs filmje: „Titokzatos asszony.”

Teatrul HEYMAN szinkör

Péntek, szombat, vasárnap, hétfő: „Baldog szivok” (Zwei glückliche Herzen) Az idet szon legnagyobb bomba siker. Főszereplők: Magda Schneider, Lee Perry, Bárony Rózi, Hermann Thimig, Georg Alexander. A műsor keretében fellépnek személyesen: „Eli Micky Maus” és ezenkívül még „Argentino és Sevillano”, a volt spanyol királyi udvar eszmenyi balero táncelőnézője. Ezekre az előadásokra minden héten 5 levetel drágább. — Jön: „Veres Ernő személyesen.” Énekel, táncol, mokázik. Kedélyes nézelési számokkal szórakoztatja a közönséget.

Cinematografal FILMPALACE

Péntek, szombat, vasárnap, hétfő: „Varsói citadella.” Drama az orosz diákok életéből. A főszerepben Várkonyi Viktor, La Jana, Hilda Rosch és Harry Hardt. A műsor keretében fellép az orosz Kék Madár Társulat és a pétervári csi opera enek-kórusát előzőleg új szenzációs Micky Maus pókért!

Tudnivalók a Palesztinába kivándorolni szándékozókknak

Palesztina is zárolva van a bevándorlás szempontjából, s kivándorolni oda csak a palesztinai kormánytól nyert engedély alapján lehet, amely iránti kérelmet a cluj-i Palesztinahivatal közvetít a cluj-i angol királyi konzulátuson keresztül Palesztinába.

1. Megkapja a Kormánytól a Palesztinába való bevándorlási engedélyt az a szabadfogalkozású, aki nek 1000 szaz egyezer levi pénz, vagy értékpapír bír vagyona van.

2. Megkapja a Kormánytól a bevándorlási engedélyt az a iparos, akinek 250 font vagyona van, amibe a származék érteke is beszámítható. Az engedélyek természetesen a kérvényező egész család-jára szólnak.

3. Megkapja a bevándorlási engedélyt az a magánzó, aki hiteltelen okmányokkal igazolja, hogy neki és mindenegyes családtagnak külön 6 font havi juttatékja van.

4. Megkapja a bevándorlási engedélyt az a tanuló, akinek részére egy palesztinai iskola ezt kéri. Egyetem, tehnikum, jeschiva s ib.

5. Megkapja a bevándorlási engedélyt az, akinek Palesztinában lakó hozzátartozója kéri ezt a palesztinai kormánytól és igazolja, hogy a kérvényezteteket el tudja tartani.

6. Kaphat „Ha-milza”-t a Cionista Executivétől a Galuliban lakó rokona részére az a palesztinai lakos, aki igazolni tudja, hogy az általa kérvényezett kora és foglalkozása megfelel az Executive részére kiadott Certificátok feltételeinek.

Ezenlét kategóriákon kívül kineveltek a nehez testi munkás fiúk és leányok, akiknek a részére a Zsidó Nemzeti Szövetség illetékes szerve megszavazza a „certificátot”, amit a Cionista Executive becsajit rendelkezésére. Ma még nem tudjuk, hogy hány certifiát jött júni Erdélynek, de mindenesetre csak nagyon kevés, mert a Palesztina iránti köteletség teljesítésben a Keren, Jevometh és a Keren Hayessod támogatásában Erdély legáltal áll.

Certificátot csak nehéz testi munkás kaphat, tehát szellemi munkás (latáner) nem. A legfelsőbb korhatár 35 év a férfiakra és nőkre egyaránt.

45 éves korig kaphat Certificátot a nehézipari szakmunkás: kőműves, ács, asztalos, lakatos, kovács, kertész, Fehli kivételmentyeket a palesztinai kormány kívánja, ezen kívül a Cionista Executive megköveteli, hogy aki Certificátot kap:

- 1. Birja a héber nyelvet.
- 2. Korához és anyagi lehetőségéhez képest teljesítette legyen köteleességét az országépítését szemben.
- 3. Kora és egészségi állapota megfeleljen a palesztinai nehez viszonyoknak. Minihogy alig néhány Certificátot remehetünk, s az igénylők száma még több száz, a megfelelők közül is csak a legkiválóbbaknak juttathatunk Certificátot.

Primária Municipaliul Oradea, „Serviciul Economic” No. 9154/1932

Publicațiune

Se aduce la cunoștină că Primăria are nevoie de o cantitate mai mare de mătura de lătară, mături și coșuri de mătura precum și de stergători de mătura, coșuri pentru parolă și cărpe pentru parolă. Doritorii de a furniza aceste materiale vor înainta oferta închisă și sigilată la Serviciul Economic al Primăriei etaj. I camera No. 26 până la data de 23 Mai 1932 orele 10 a. m.

Cantitatea necesară din materiale de mai sus precum și orice alte informațiuni în privința furnizării acestora se pot ști la Serviciul Economic al Primăriei.
Oradea, la 17 Mai 1932.
Primăria Municipaliul Oradea.

ZSIDÓ HUMOR ÉS SZELLEMESSÉGEK NAGYJAINKTÓL

Utazási élmény

Egy zsidó utazása után haza érve meséli: — Egyszer, amikor Berditschewbe utaztam, nyugodtan ültem a helyemen és olvastam. Bejön a kalauz, végignégy a kupében és ahogy élelem érkezik, álva marad és úgy néz rám, mintha nem lenne jegyem.

— Na és te mit csinálál? kérdezték tőle.
— Én — mondja a zsidó, — mit csinálhattam volna. Ugy néztem rá, mintha volna jegyem.

Tartózkodási engedély

Egy zsidó Pétervár egyik utcáján megy keresztül, ahol szembre jön vele egy orosz generális. A lábornok észreveve a zsidót mérgesen ráförmed.

— Zsidó, hogy kerülsz te Pétervárra? Van neked tartózkodási engedélyed?
— Igen, iparos vagyok.
— És mi az az ipar amivel foglalkozol?
— Ecetet és vizet vegyítek össze.
— Hát ez is iparág — mérgeledik a lábornok — ez én is tudom.
— Igen, ez szép — mondja a zsidó — akkor tehát önnek is van tartózkodási engedélye.

Egy-kettő-három

A hadnagy magyarázza a regruláknak a gyakorlat szabályait:

— A meanelésnél amikor hármát számolok akkor szabad csak elindulni, sem hamarabb, sem később. És most kezdjük meg a gyakorlatot. Tehát amikor a hármal kimondom mindnyáján elkezdtek szaladni.
— Egy... Kettő...
Még a kettőt is alig mondta ki, amikor egy zsidó regrula elkezdi szaladni. A hadnagy haragosan kiabál utána.

— Hát neked nincs fület? Megmondtam, hogy miféle a hármal nem mondom, nem szabad szaladni.
— Hadnagy ur kérem, ezek itt mind időlők, én azonban tudtam, hogy hadnagy ur a kettő után a hármat is fogja mondani.

Az öröm

Egy nagy cég könyvelője beteg fekdül a lakásán. Legnagyobb meglepetésére a főnöke meglátogatta a betegágyánál és amikor meglátta a súlyos beteg könyvelőt így szólott: Meg kell Önnek vallanom, én az hittem, hogy ez az egész betegség csak ürügyül szolgál arra, hogy néhány napra elmaradhasson az irodából. Legnagyobb örömmre szolgál tehát, hogy látom, hogy minden rendben van és Ön valóban beteg...

Talmudi bölcselkedések a házasságról

Légy körültekintő jövőendőbeli feleséged megválasztásánál. (Jevometh 63)

Aki a feleségét csak pénzéért veszi el, annak nem lesznek sikerült gyermekei. (Kiduschin 70 a.)

Inkább a legrosszabbat, csak egy rossz feleséget ne! (Sabbah 111.)

Hílel mondja: Ahová szívem huz, oda visznek a lábaim is. (Sukkah 53)

Ha alacsony a feleséged (szellemileg), hajolj le hozzá és emeld fel őt magadhoz. (Bove Meziach 59.)

Gyakran a pénzeszsák a szív barométere. (Jeruschalmi Terumah.)

A bölcsék tanítják: Három ember nem folytat igaz életet: a koldus, a beteg, és a papucshős. (Bézah 35).

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: ORADEA Strada Teatrului No. 4.
ZSIDÓ HETILAP
Főszerkesztő: WASSERSTROM SÁNDOR
Felcélős szerkesztő: LEITNER ZOLTÁN

Hát mi zsidók, hol vagyunk?

Nagy az élénkség a román belpolitika berkeiben. A liberális párt és a nemzeti parasztpárt egyesült erővel indulnak neki kormánybuktatási akciójuknak. Bennünket lényegében nem érdekel a szűkebben értelmezett párt-harc, mert hiszen a zsidóságnak igen kényes dolog, ha bármelyik párttal szemben is szimpátiájának vagy antipátiájának is adna kifejezést. Többször írjuk s most csak megismételjük, hogy lényegében sokkatta több jót nem várunk egyik pártól sem, mint a másiktól, melyet uralomra kerülnek. De azért konstatálhatjuk, hogy a legtöbb érzelmi szál politikailag, az erdélyi zsidóságot a nemzeti parasztpárthoz fűzte. Természetesen ez az érzelme addig lángolt magasan, amíg a párt uralomra nem került. Azután már sokkatta enyhébb volt a szerepel megnyilvánulása — mindkét részről.

De nem megyünk vissza a múltba, hanem arról írunk, hogy mi lesz a jövőben? Mi legyen a zsidóság útja ebben a mai konstellációban? Kösse le magát az ellenzék kormánybuktatási programjához, avagy sem?
Egyszerű a válasz. Ne csatlakozzék egyik pártához sem, s főképpen addig nem, amíg eljárnak az a román pártok között ad hoc barátság megújítását nem tudja, másrészt, amíg a Zsidó Párt keretei nem telnek meg élelősből mozgalmi lendülettel.

A pártok harcában új hangot ütött egyik magyarpárti képviselő nyílt levele, amelyet Vajda Sándorhoz, a volt miniszterelnökhez, a nemzeti párti politikushoz intézett. Ebben a nyílt levélben elpanaszolja a magyarság baját, a községi választások elhalasztása, a magyarpárti tagoknak több helyen — többek között Nagyváradon — való elzártsódsa ügyében. Az itt a nagy kérdés — írja a cikkben — hogy a nemzeti parasztpárt miért nem emelt fel tiltakozó szavát, amikor Nagyváradra a két magyarpárti ideiglenes tanács tag közül egyet kibuktattak és két nemzeti párti kerül be hirtelen a tanácsba? A „Patria” és egyik nemzeti párti vezetőjéről megadják a választ ezekre a kérdésekre.

De ki ad nekünk választ arra, hogy mi lesz a zsidósággal? Mi lesz a zsidóság képviselőitől ott, ahol a kormányzás részbeni ellátásában a nemzeti párt is helyet kap? Gondoljate a nemzeti parasztpárt, hogy jöhét idő, amikor megint „zsidó testvérek” címen voksokat kellene szálítsunk, akkor már valami érdeme is kellene legyen ennek a pártnak abban, hogy a zsidóság nem lesz nullaként kezelve politikai szempontból. Az ellenzékiség kenyerét évek óta evő nemzeti párt reméltük rovtól alá veszi kormányzása

alatt folytatott zsidó-politikát. Ha ezt meglenné, esetleg szándékában van, ugy csak azt ajánljuk, egyelőre szerényen, de céljait és terveiink biztos tudatában, hogy ne feledkezzenek meg a román politikuskok egy percre sem Erdély háromszéternyi zsidójáról sem, amely — bá-

Wézel Albert elnök nyilatkozott a „Népünk”-nek a Központi Iroda aktuális kérdéseiről és az erdélyi zsidóságot érdeklő nagyjelentőségű problémákról

Legutóbbi számunkban az objektívítás hangján emlékeztünk meg arról, hogy a Központi Iroda részéről olyan injuriák történtek az utóbbi időben, melyek nem alkalmasak arra, hogy végre helyreállíthódjék az a megbolygatott, illetőleg soha helyre nem állított harmónikus együttműködés, amely okvetlen szükséges, a zsidóság kulturális és gazdasági együttműködése és összetartása érdekében.

Bennünket mindenkor az objektívítás vezetett, s ezért keltős örömmünkre szolgál, hogy cikkünk megjelentése után néhány napra alkalmaunk volt Nagyváradon személyesen beszélni Wézel Albert főrabbi központi irodai elnök úrral, aki részletesen megvilágította az agész kérdéskomplexumot és mert felvilágosításai után úgy láttuk, hogy nem rajta múlik, hogy a kívánt harmónikus együttműködés alapjai megteremtődjenek, ez reményt nyújt mindannyiunknak arra nézve, hogy ha nehezen is, de végül mégis meglesz a várva várt békés együttműködés, a hitközségek és az Iroda között.

Wézel Albert főrabbi ur a következőkben adta meg felvilágosításait:

Bukarestben voltam, a zsidóságot érintő igen fontos kérdésekben, amelyekre vonatkozólag majd később nyilatkozom. Távol-életben történt, hogy az Iroda adminisztrációs szervei megkérdezésem és tudtom nélkül olyan intézkedésekkel lettek, amelyek nem fedik intencióimat. Tény az, hogy az Iroda hozzájárulások érdekében erélyes lépésekre szántam rá magam és ennek következményei voltak azok az erélyes sürgetések, amely minden hitközségnek elmentek. Viszont teljesen intencióim ellenére történt az a bizonyos „elgaloppirózás” hogy az egyes hitközségek metszői, minden hivatalos ut megkerülésével kaptak felszólítást, a vágatás beszűntetéséről, amennyiben nem lép életbe a pótvagabella díj. Az sem volt az én utalásom, hogy olyan egyének is kapjanak erre vonatkozólag figyelmeztető táviratokat, akik semmiféle hivatalos funkciókat nem töltenek be az illető hitközségeknél, hanem kis hitközségek delegátusai voltak a konferenciákon és ennek folytán állítólagos tendenciából mentek volna ki — helytelenül bár — az ominózus táviratok.

ran mondhatjuk a legutóbbi választások eredménye után — nem elhanyagolható erőt jelent a politikai arénában.

Mi is itt vagyunk, élünk és léteztünk — ezt izenjük a román pártok politikusaiknak és csak annyit mondunk — számoljanak velünk!

A tordai főrabbi, látván a felzudulást, amelyet az intézkedés az összes hitközségeknél kellett, dacára magas korának, szikésnek látta, hogy az összes nagyobb hitközségeket személyesen felkeresse és exkuzációja után megtalálja azt a platformot, amely lehetővé teszi a további békés együttműködést. Kolozsvárt volt először, ahol sikerült a hitközségnél Gláner Akiba főrabbi, Biro Andor hitközségi elnök, Hochmann Jakob elnök és a hitközségi vezetés több tagjaival elintézni a legbékésebben az ügyet s ma már megfelelő módot talált arra, hogy a kolozsvári hitközség is hozzájáruljon az Iroda fenntartásához. Azután jött Nagyváradra, ahol külön elnökségi ülést tartott a hitközség és Fuchs Benjámin főrabbi is egyengette a békés megújítás útját. Ezen az elnökségi ülésen szintén találtak olyan alapot, hogy azaz Wézel főrabbi is meg volt elégedve és a hitközség is nagyobb megterhelés nélkül hidalta át ezt a nehéz kérdést.

A nagyváradi hitközség elnökségi ülésén, melyen Wézel Albert főrabbi is részt vett, Milclmann Jakob elnököl, résztvettek Leitner Sándor, Lebovits Hillel, Meisner Márkus, Kesztienbaum Miksa, Weiser Eisig és Wasserstrom Sándor, valamint Kirsch Henrik főjegyző. A hitközségi elnök nagyjából vázolta azt a furcsa állapotot, melynek legkiválóbb példája az, hogy a hitközségi metszőket politikai instrumentumnak használja fel és ezzel a diszciplínáción ül mély sebet. Az elnökségben általában az a vélemény lett urrá, hogy képtelenség az, hogy a központi irodai alapszabályok ellenére és dacára olyan intézkedések történnének, amelyek ellenlétben vannak minden törvényes jogszakkással. Az Iroda végrehajtó bizottságának nem volt joga olyan határozatokat hozni, amely az általános felzudulást kiprovokálta. Végül azt kérte a hitközség elnöksége, hogy a törvénytelennül hozott határozatot függeszték fel s akkor meg lehet találni azt a módot, amely szerint a nagyváradi hitközség, meg a többi nagyobb hitközségek is megfelelő módon járulnak hozzá az Iroda fenntartásához. Természetesen Erdély legnagyobb hitközségének határozata döntő lesz a többi hitközségek elhatározására is. — Hosszas tárgyalá-